

Nr 126.

Av herr **Strömberg**, om åtgärder för ett mera effektivt genomdrivande av arbetarskyddslagens bestämmelser angående olycksfall och ohälsa.

Den svenska yrkesinspektionen har från sitt första framträdande 1889 varit av rådgivande karaktär och har så mycket som möjligt sökt undvika att genom polisförfarande genomdriva sina krav. Detta har givetvis varit ett i många avseenden klokt förfarande i all synnerhet under yrkesinspektionens första tid, då det gällde att skapa förståelse för ett för den tiden förut okänt ingripande i det fria näringslivet.

Erfarenheten visar emellertid att, ehuru man alltjämt har all anledning att uppskatta och bibehålla den metod, som lägger huvudvikten i yrkesinspektionens arbete på samarbete och samförstånd, på råd och anvisningar, så skulle man vid sidan härav i vissa fall behöva kunna mer än vad nu är fallet sätta makt bakom ordet.

Sålunda har på senare tider klagomål hörts i pressen och annars över, hur litet yrkesinspektionen i själva verket förmår att uträtta, därest en arbetsgivare ej själv inser nyttan av en föreskrift. I många fall ha sådana anvisningar åttlytts därför, att man förutsatt att yrkesinspektionen hade större makt än vad den enligt lagen har. Det verkliga förhållandet är nämligen att yrkesinspektionen endast har makt att lagligen beivra rent formella förseelser samt förseelser gentemot minderårighets-, kvinno- och arbetstidsbestämmelser. Yrkesinspektörerna stå emellertid så gott som maktlösa inför möjligheten att genomdriva anvisningar enligt §§ 4 och 5 till skydd mot olycksfall och ohälsa, ehuru det väl torde vara dessa bestämmelser, som från arbetarnas sida betraktas som de viktigaste och för förhållandena på arbetsplatsen nödvändigaste. Chefsmyndigheten har visserligen befogenhet enligt § 38 i lagen om arbetarskydd att: »förbjuda arbetsgivare sedan denne blivit i saken hörd att efter utsatt skälig tid bedriva visst arbete eller använda viss arbetslokal, maskin, redskap eller annat hjälpmedel». Lagens tvångsvisa genomdrivande enligt denna § är emellertid ett så allvarligt förfarande att chefsmyndigheten i regel ansett sig icke kunna tillgripa detta utan förnyad undersökning och arbetsgivarens hörande m. m., vilket måste fördröja åtgärdernas vidtagande.

Det ligger i sakens natur, att ett sådant förfarande ej gärna torde tillgripas, när det gäller saker av mindre omfattning som t. ex. enklare skydds- och ventilationsanordningar, mindre reparationer, renhåll-

ning o. dyl., men som dock kunna vara av största betydelse för arbetarnas skydd och hälsa.

En alltmer utbredd kännedom om arbetsskyddslagens bestämmelser har också väckt arbetarnas och arbetsgivarnas intresse och förståelse för dess möjligheter att skapa tillfredsställande förhållande på arbetsplatsen men också en skarpare kritik mot det sätt, varpå man på vissa arbetsplatser förgäves sökt genomdriva lagens bestämmelser. Det torde därför vara på tiden att undersöka, huruvida en skärpning av arbetarskyddslagen, när det gäller §§ 4 och 5 rörande skydd mot olycksfall och ohälsa ej skulle vara motiverad. Man kan tänka sig detta åstadkommet genom att ge yrkesinspektörerna i likhet med hälsovårdsmyndigheterna (§ 29 hälsovårdsstadgan av den 19 juni 1919) möjlighet att framtvunga genomförandet av givna anvisningar genom ett vitesförfarande (ev. med maximering av vitesbeloppet).

Arbetarskyddslagen har hunnit prövas sedan 1889 resp. 1912 och under denna långa tid bör dess ledande princip ha så genomträngt det allmänna medvetandet, att det kan anses berättigat att i likhet med vad som skett i de flesta andra länders arbetarskyddslagar lägga en något större maktbefogenhet i yrkesinspektörernas händer.

I anledning av vad som ovan anförts, får jag härmed hemställa,

att riksdagen ville besluta om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning på vad sätt ett vitesförfarande skulle kunna införas i arbetarskyddslagen i syfte att ernå ett mera effektivt genomdrivande av dess bestämmelser angående olycksfall och ohälsa. (§§ 4 och 5).

Stockholm den 23 jan. 1937.

Gustaf Strömberg.